

1940

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

თქტომბრული

1940

№5

ოქტომბრული

№ 5
მაისი
1940 წ.

გამომცემლობა „კომუნისტი“

რედაქ. მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ., № 34
ტელ. № 3-02-61

საბარტფილოს ა. ლ. კ. კ. ციხას და სპ. ბანსახოშის მითითებით ორგანო
„Октомбри“ журнал Центрального Комитета ЛКСМ Гр. и Наркомпроса Грузии.

შენაარსი

	83.
1. სანდრო შლენტი,—საპირველმისო სიმღერა (ლექსი)	1
2. დ. ნადირაშვილი,—მტრები (მოთხრობა)	2
3. გ. ძიგვაშვილი,—დედის სიყვარული (ლექსი)	4
4. გოდონოვ გორკვი,—ოთხი გომეშო (ზღაპარი)	6
5. ილია სიხარულიძე,—წიწკანა (ლექსი)	10
6. თ. შ.-ლი,—ლოტბარი (ნარკვევი)	11
7. ლიდია მებრედიძე,—ტუტის ლურჯა (ლექსი)	12
8. სიმონ ხიდისთავილი,—საპირველმისო (ლექსი)	12
9. ლეო ჩადუნელი,—პანტელეიმონ ჩხიკვაძე (წერილი)	13
10. ალ. ვაშლიაშვილი,—გრემის ნაქალაქევი (ნარკვევი)	14
11. ბ. ლანდაუ,—ხარბი კატა (ზღაპარი თარგ. ელ.—ისა)	16
12. ბავშვთა შემოქმედება	გარეკანის მე-4 გვ.
13. გასართობი	გარეკანის მე-4 გვ.

ქრანლის დასურათება და გარეკანის მხატვრობა ეკუთვნის მხატვარ—ი. ქოქიაშვილს

პასუხისმგებელი რედაქტორი: ლ. ზინინაძე პასუხისმგებელი მდივანი: თ. შანშიაშვილი

გადეცა წარმოებას 20/IV 40 წ.

ქალაქის ზომა 60×92

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 16/V 40 წ.

ფორმათა რაოდენობა 20-გვ. 9¹/₂×14

საპირველდაიღო სიმღერა

საქართველოს
საბავშვო

სანდრო ქაიხანი

მიხარია, რომ ჩვენსავით
იხარებთ და ხელებს გაშლით...
ვიბორგიდან აქ დაგვატკობს
ხალხის ვაშა, ხალხის ტაში.

მერცხლებივით იელურტულებით
და ვარდები მოგფენთ ხალისს,
გულდამტკბარი რომ შეხედებით
გაზაფხულს და პირველ მაისს...

და ქუჩებიც მოირთვება,
გაბრწყინდება თქვენი სახე,
შუე კაშკაშით დაადგება
მოედნებს და მალალ სახლებს...
ვაშა, ვაშა, მეთორმეტე
რესპუბლიკის დიად სახელს!

სამაისოდ აუღერდება
ოქტომბრელის ნორჩი გული,
ცა ლაქვარდი ფერს შეიცვლის,
მთა და ბარით მოხიბლული...
რა კარგია, რა ძვირფასი,
ეს პირველი გაზაფხული!

ხმა, გულიდან მოგუგუნე,
ცას ვაღივლის, ზღვას ვაცურავს,
რომ ბელადს და კრემლის ვარსკვლავს
კვლავ ვუმღეროთ ვაჟკაცურად.

მიხარია, ჩვენთან ერთად
იხარებთ და ხელებს გაშლით,
ვიბორგიდან თბილისამდე
იგრიანებს ხალხის ტაში!

3636

მ ც რ ე ბ ი

საქართველოს
პირველი
საბავშვო
საქონლის
სამართლებრივი
სამსახური

რ. ნალიაშვილი

ორ კოლომეურნეობას მეზობლად ჰქონდა საქონლის ფერმები. ავი ძაღლები ჰყავდათ მათ. შიშით ბინის ახლო ვერავინ გაიქაჯანებდა. გზაზე თუ ურემი გამოჩნდებოდა ან ცხენიანი მგზავრი, ღრიან-ცელით გადულდებოდნენ წინ და ერთ ადგილზე აჩერებდნენ.

ერთი ბინის ძაღლები მეორე კოლომეურნეობის ბინის ძაღლებთან ვერ რიგდებოდნენ, ნამეტნავად ორი ძაღლი, ბათულა და ჭრელი. ორივენი მოზრდილ ზაქებს ჰგავდნენ. მგელს თუ საღმე დაინახავდნენ, თვალის დახამხამების უმაღლ ახრჩობდნენ.

ორივე ძაღლი ცისმარე ღღე ერთმანეთის კვალს დაეძებდა და სადაც კი შეხვდებოდნენ, სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას მართავდნენ, იქამდე იბრძოდნენ და გლეჯდნენ ერთმანეთს, სანამ ღონე შესწევდათ. შემდეგ კი გაუნძრევლად ეყარნენ და გათენებამდე ეძინათ.

მწყემსები ბევრსა ცდილობდნენ, რომ ძაღლები ისევ ბინისათვის დაებრუნებინათ, მაგრამ არაფერი გამოდიოდა, ვერავითარი საშუალებით ისინი ვერც შეარბევს და ვერც ერთმანეთს ჩამოაშორეს.

ტყუილად წვალობთ: სანამ ერთი მათგანი არ გაიმარჯვებს და მეორეს არ დაჯანის, მანამ ეგვნი ერთმანეთს, თავს არა გაანებებენო.

ამ რჩევითა და ძაღლების გაშველებით შებერებულმა მწყემსებმა ბოლოს სულ მიანებეს მათ თავი და ყურსაც აღარ უგდებდნენ.

ჭრელიმ ბათულას მარცხენა თვალი დაუზიანა და დააკოჭლა, მაგრამ არც ბათულამ დააყარა ხეირი ჭრელით: კისერთან ტყავი ააგლიჯა და ტუჩი კეთამდე შეუხია.

ორივენი უქმელობით გახდნენ და დასუსტდნენ, ლამაზად დალაგებული ბეწვი გასცივდათ და აებურძგნათ, სახე ორთავეს ჩამოლადრული და ჩამოფხრეწილი ჰქონდა, მთელი ტანი კი ისე ჰქონდათ დასერილი, რომ კაცს ეგონებოდა ხანჯლით უქეპიათო.

ერთმანეთს თავს მიინც არ ანებებდნენ. ვინ იცის, რით გათავდებოდა ეს დაუსრულებელი ბრძოლა, რომ ერთ გარემოებას სრულიად არ შეეცვალა მათი მდგომარეობა.

თენდებოდა. ნადირი ბუნაგისაკენ მიეშურებოდა. კუნტრუშით დაღლილი კურდღლებიც სკუპსკუპით მიხტოდნენ მახლობელი სერებისაკენ. კაკბები, გაბმული კაკანიბა და კრიახით, ხეობებში ჩამოდიოდნენ.

საქონლის ბინები ჩაჩუმებული იყო. ეძინათ მწყემსებს.

არ ეძინათ მხოლოდ ბათულასა და ჭრელით. ისინი თავჩაქინდრულნი, ბრაზიანი ღრენით მიეშურებოდნენ დანიშნული ადგილისაკენ, რომ იქ ბრძოლა განეგრძოთ.

ჭრელიმ მოკლე სერი ძუნძულით გადიარა, ცოტახანს შედგა და თავისი მოპირდაპირის ბინისაკენ ბრაზით გაიყეფა. ჭრელიც ყეფას ბათულამაც ყეფით

უპასუხა და ორივე ძაღლი კულაშვერილი დაიძრა ერთმანეთისაკენ.

გაალმასებული ჭრელი დაბარებული- ვით მიეჩქარებოდა, უცბად მისი ყურადღე- ბა მოულოდნელმა ხმაურობამ მიიპყრო.

კისერი მიიგრისა და ერთ ადგილზე გაქ- ვავდა. თავაწეული ცხენი შეშინებული მოქროდა მისკენ. ცხენს ფეხდაფეხ მოს- დევდა პირდაღებული მგელი. ცოტაც — და ცხენი ხევე ვერ შენიშნავდა, კლდეზე გა- დაიჩეხებოდა და მგელი მას შიგნეულს გამოაყრევინებდა.

ჭრელის დიდხანს არ უფიქრია, უზარ- მაზარი კამარა გააკეთა, შეშინებულ ცხენს გზა დააგდებინა და მგელს ისე მოულოდ- ნელად დაეტაკა, რომ ნადირმა მოფიქრე- ბაც კი ვერ მოასწრო.

მგელი ჯერ შეშინდა, თითქოს მოძაბუნ- და კიდევ, მაგრამ როდესაც იგრძნო, რომ ძაღლი მას არ ეხუმრებოდა, ძალა მოიკრი- ბა. ძაღლი და მგელი ერთმანეთს შეებღო- ტნენ. დასვენებულმა და მუხლმაგარმა მგელმა ჭრელი გადაძალა და ქვეშ მოიქ- ცია. გამწარებული იბრძოდა ჭრელი ქვე- შიდან, მაგრამ ღონე ელეოდა. მგლის გა- აღმასებული კბილები კი მის სახესთან ელავდნენ. ბოლოს მგელმა დრო იხელთა, ჭრელის ყელში სწვდა და მუხრუჭივით მოუჭირა. სწორედ ამ დროს ბათულა მო- გლეჯილ ლოდევით დაეცა მგელს ზურგ- ზე, კბილები კისერში გაუყარა და ისე მო-

კანა, რომ მგელმა სიმწარით დაიღმუღლა. ჭრელმა თავისუფლება რომ იგრძნო, წა- მოვარდა, მგელს მუცელში ეცა და მგელს ლეები გამოაყრევინა.

ცოტა ხნის შემდეგ კი გამარჯვებული ძაღლები ღრენით დაჰყურებდნენ გაგუ- ლულ მგელს.

როდესაც ძაღლები საბოლოოდ და- წმუნდნენ, რომ მგელს სიცოცხლის ნიშან- წყალი აღარა ჰქონდა, ერთმანეთს დაუწყ- ყეს თვალთვრება. ჭრელი კულის ქნევით მიუახლოვდა ბათულას და ისეთი თვა- ლით შეჰყურებდა მას, თითქოს პირველა- და ხედავსო. ბათულამ ჭრელის სახეზე ჭრილობა შენიშნა და ლოკვა დაუწყო. ჭრელიც თითქოს სამაგიეროს უხდისო, სიყვარულით ულოკავდა ჭრილობიან ად- გილებს.

ღრო გავიდა. ბათულასა და ჭრელის ახლაც არ უშძლიათ უერთმანეთოდ ყო- ფნა. ახლა ისინი განუყრელი მეგობრები არიან. ჭრელი თავის კოლმეურნეობის ბინაში ვეღარ ჩერდება და მთელი დღე- ვები ბათულას გვერდით დააბოტებს. ჭრი- ლობები ერთმანეთს ლოკვით მოუშუშეს და მოურჩინეს.

დღისით დამშვიდებული იძინებენ, ხო- ლო საღამოობით ციბრუტივით ტრია- ლებენ და ერთგულად სდარაჯობენ სა- კოლმეურნეო დოვლათს.

ღელის სიყვარული

მე ეს ფიქრი ძველ შუქს მაქსოვს:
მახსოვს, ცხრა წელს ვათავებდი;
სწავლა შეწყდა; კარგად მახსოვს.
მეორეში გადავედი.

მოგვიყარეს თავი ბავშვებს,
გვიქვს სწავლა, ქვევაც გვიქვს,
დაგვარიგეს, გვათამაშეს
და ნიშნებიც დაგვირიგეს...

და მერე კი მღურვით ცალკე,
თუ კაშკაშა „ფრიალებით“,
გაგვიროდით: „შინისაკენ,
აბა, რაღას ვგვიანდებით?!“

და დავეშვით მღერით ყველა,
ის დილის მზეც ღირდა ლხენად,
ქარმაც ფრთები მოგვაშველა
შინ სასწრაფოდ მისაფრენად.

მაგრამ ეზოს როგორც გავსცდით,
ჩვენ გაგვცდა და მთებს მოედვა
რაღაც კენესა მწარე, ბასრი,
და ყვირილი: „ღეღა! ღეღა!“

მყის მოვბრუნდით გულის თრთოლით
და რა ვნახეთ: ცრემლის თქეშში
ჩვენი გიგა, ჩვენი ტოლი
და პირველი ყველაფერში.

იღგა მკრთალი, მთრთოლავ
მკერდით,
და ნიშნებიც ხელთა ჰქონდა;
შედგა სიო... ჩვენც შეეჩერდით
და უეცრად მოგვაგონდა,

სამი თვის წინ გიგას სიცილს
რომ დაედო მძიმე ღალა,
რომ აპრილში, სამი თვის წინ,
გიგას დედა მიიცვალა...

მაშინ გული ჩვენც დაგვეწვა,
მაგრამ სხვაა მაინც სკოლა,
და გიგამაც თავის კენესა
ჩვენს სიმღერას ააყოლა.

ღღეს კი, როცა ხარობს ყველა,
ყველას გული იქცა ლხენად,
როცა სიოც მოგვეშველა
შინ სასწრაფოდ მისარბენად, —

შეკრთა გიგა... ან რა უყოს,
ვინ შეასხას ობოლს ფრთები,
სიხარული ვის გაუყოს,
ვის წაუღოს „ფრიალები?!“
დგას თავდახრით, ცრემლი მოსდის
და გაჰყვიროს ზედიზედა:
„ღეღა! ღეღა!“

ჩვენც დავლონდით... მოგონება
ჩრდილს გვმატებდა, ფიქრებს მწარეს,
პაწაწინა გოგონებმა
ბევრი ცრემლი გადმოღვარეს.

შეგვრცხვა... მაგრამ სხვა ბავშვიც:
ცრემლი მალე მოვაცილეთ,
თითქო ყველა გავხდით მაშინ
ერთის დარდის მონაწილე.

შუქი ჩაღვა ყველას თვალში
და საკუთარ ღედის სახე,
ისევ მღერით, ისევ ტაშით
გავეშურეთ სახლისაკენ...

—:—

ღღეს კი, არა როგორც შხამი,
ძველზე დარდი და გოდება,
ყმაწვილებო, მე ეს წამი
სიხარულით მაგონდება;

ღღეს თუმც სხვაა, თუმც ქვეყანა
ღღეს არავის დააობლებს,

უფრო ითხოვს ჩვენი ხანა
ვუჯეროდეთ ძვირფას მშობლებს.

ჩვენ თუ გვზრდიან, ჩვენ თუ
გვწვრთნიან,
ჩვენც გავუღოთ ტრფობით გული,
ვიგრძნოთ, რარიგ ძვირფასია
მშობელ ღედის სიყვარული;

ღედის ხსოვნას ტრფობა მოსავს,
ყრმობას ვხედავთ ღედის სახით,
ღედის ძუძუს ყველა ლოცავს,
ყველა ხარობს ღედის ნახვით,
მიტომაა, სამშობლოსაც
გამზრდელ ღედას რომ ვეძახით.

ოთხი კომბეშო

რომონ ქოჩია
გარეშული
ხან-ლოცისა

(ზღაპარი)

იყო და არა იყო რა, იყო ოთხი გომბეშო. ოთხ ვეებერთელა გომბეშოს მწვანე ჩოხა ეცვა. ოთხივე შეიარაღებული იყო თოფით, ხმლითა და ხანჯლით. არაფერს აკეთებდნენ, არ მუშაობდნენ და ცხოვრობდნენ ხორგაში.

ხორგა დიდი სოფელია, მშრომელი და სტუმართმოყვარე. კაცი ისე ვერ გაივლის შარაზე, რომ არ დაპატიჟონ, პატივი არ სცენ. ოთხ გომბეშოსაც ეს უნდოდა. მართალია, იმათ არავინ პატივობდა, მაგრამ ისინი თვითონ ეპატივებოდნენ ერთმანეთს სხვის სახლში, ჰამდნენ და სვამდნენ სხვის ნაოფლარს.

დიდხანს ითმინეს ოთხი გომბეშოს თარეში ხორგელებმა. ბოლოს გაწყდა ხორგელების მოთმინება. დასტაცეს ხელი კეტებს და გამოეკიდნენ გომბეშოებს. ოთხი გომბეშო ჩახტა წყალში და ცურვა-ცურვით მივიდნენ ყორათში.

ყორათში არავინ ცხოვრობდა. გარშემო მხოლოდ მყრალი ქაობი, გველები და ბაყაყები იყო. აჰ, აქ არ გვეცხოვრებო, — თქვეს და გავიდნენ ქალადიდში.

ქალადიდში უკვე გაგვით ოთხი გომბეშოს ამბავი და ყველგან ჩაკეტეს კარები. გომბეშოებმა განგებ დაიწყეს ქალადიდელთა შექება:

ქალადიდი, ქალადიდი,
აქ სკოდნით ჰამა დიდი.
გოქს დაგიკვლენ, ხარსაკოა,
შენც ვაჭმევენ, სხვასაკოა...

მაგრამ ქალადიდელებმა არც გოქი დაკლეს და არც ხარი. დარჩა ოთხი გომბეშო ხახამშრალი. გაბრაზდნენ გომბეშოები, გაიქრნენ ტყეში, დაიწყეს ყაჩაღობა.

ერთ დღეს უთვალთვალეებდნენ ურმით მომავალ გლეხს. გლეხი მწუხარე ხმით მომღეროდა:

„ვოუ ჩელა სიჩჩელა,
ვავა, ვავა, ვავა, ვააა!

— გაჩერდი, თორემ მოგკალით! — გომბეშო ტყიდან გამოხტა.

გლეხს კინაღამ გული გაუსკდა, ისე აბრიალებდნენ თვალეებს გომბეშოები.

— შეშის მეტი არაფერი მაქვს, ბატონებო! — დაიყვირა გლეხმა.

— შეშა რად გვინდა? გამოხსენ ხარები! — და თან ხმალი, თოფი, და ხანჯალი დაუტრიალეს.

გამოხსნა გლეხმა ხარები, გამოხსნა და თან ცრემლი სდიოდა, უღვაწებს უსველებდა. იმდენი ცრემლი წამოვიდა, რომ ზევით ავრეხილი უღვაწეები ნიკაპზე ჩამოვიდა.

— ჰაიტ! ცრემლი არ გვაჩვენო! — უთხრეს გომბეშოებმა გლეხს. — იმერე და ისე შედი სოფელში. აბა, მიბრუნდი ჩქარა!

რა ექნა გლეხს? დაიწყა „ვოუჩელა“, გულში კი იმას ფიქრობდა, რა ბედნიერი ვიქნები, ზურგში თოფი თუ არ დამახალესო.

გომბეშოები კი ჩახტნენ წყალში და მიიმალნენ ტყეში. გაოგნებული გლეხი მივიდა სოფელში.

—მეობო! — უთხრა გლეხმა სოფელღებს.
— ჩვენ აქ არ გვედგომება, თუ ოთხი გომბე-
შო არ დავიჭირებთ. დღეს მე, ხვალ თქვენ...
გლეხებმა გადაწყვიტეს არზა დაეწე-
რათ და მეფის მთავრობისათვის მიემარ-
თათ. ასეც მოიქცნენ, განცხადება გაზა-
ვენეს სენაკში. ჩამოვიდა ბოქაული სამი
წლის შემდეგ და ჩამოიყვანა ათი ჩაფარი.
მივიდნენ დაზარალებულ გლეხთან.

— აბა, გვაქამე სადღილი და მოგვასვენე-
ხვალ გამოვარკვევთ საქმეს, — უთხრა ბო-
ქაულმა გლეხს და გასძახა ჩაფრებს: — ეი,
ბიჭებო! რას დგახართ უსაქმოდ? დაეხ-
მარეთ მასპინძელს, წამოაქციეთ ეს მოზ-
ვერი!

სანამ გლეხი გონს მოვიდოდა, ჩაფრე-
ბმა მოზვერს თავი ვააგდებინეს.

სამი დღე და სამი ღამე ქამდნენ ბოქა-
ული და ჩაფრები მოზვერს. სამი დღე
და სამი ღამე ეძინათ შემდეგ ბოქაულსა
და ჩაფრებს.

როცა გამოიძინეს, ბოქაულმა ბრძანა
ცხენი მომართვითო, ის ადგილი უნდა
დავათვალიერო, სადაც გლეხს ხარები წა-
ართვია.

— ბატონო! — მოახსენეს ბოქაულს. —
გუშინ, როცა თქვენ ისვენებდით, დაგვე-
ცნენ გომბეშოები და ცხენები წაასხეს.

— როგორ გაბედეს? როგორ თუ წაას-
ხეს? — დაიყვირა ბოქაულმა და დააბრაზუ-
ნა ფეხები. — მოასხით ცხენის ჯოგი, უნ-
და შევარჩიო ცხენები და დავეწიო ყა-
ჩაღებს.

მოასხეს ცხენები. შევარჩიეს თერთმეტი
ცხენი: ათი ჩაფრებისათვის და ერთიც,
საუკეთესო, ბოქაულისათვის. ქალადიდრ-
ლებმა თვაზიანი ხალხია და ცხენს როგორ
არ ათხოვებდნენ მთავრობას.

შესხდნენ ბოქაული და ჩაფრები ცხე-
ნებზე და გაქუსლეს. ის დღე და ეს დღეა,
მას შემდეგ ის ცხენები არავის უნახავს.

ოთხი გომბეშო კი იჯდა ტყეში და
სიცილ-ხარხარით აყრუებდა სოფელს:
— ყი... ყი... ყი... ყყაა... ყყაა...
ყყაა...

ბოლოს აივსოთ ქალადიდლებს მოთ-
მინების ფილა. დასტაცეს ხელი კეტებს,
წაღდებს და შეესივნენ ტყეს. ოთხმა გომ-

ბეშომ დატოვა ქალადილი და გაემგზავ-
რა ფოთს.

ფოთში უკვე ჩასულიყო ოთხი გომ-
ბეშოს ამბავი და ფოთელები მომზადდნენ
ლიყვნენ. მიართვეს ოთხ გომბეშოს ოთხი
რუმბი ღვინო, ოთხი ნავი თევზი, ოთხი
ურემი ქაღი, ოთხი გობი პილილი. პო-
ლიციამ იფიქრა, ვაი თუ ჩვენ არაფერი
დაგვრჩესო და გამოვიდა პოლიცია თო-
ფითა და რკინის ლეკურებით. ოთხი გომ-
ბეშო შიგ შუა ქალაქში ეკლესიის ეზ-
ოში ჩასაფრდა. გაქირდა საქმე. პოლიცი-
ამ მეფე ნიკოლოზას დეკეშა გაუგზავნა:
რა ვქნათ, ოთხ გომბეშოს რა ვუყოთო?

მეფე ნიკოლოზამ ასეთი პასუხი გამო-
გზავნა:

— დააბატირეთ და გამოიძიეთ. თუ
გაქირდა, ჯარი გამოიყვანეთო.

გამოიყვანეს ჯარი. დაუშინეს ზარბა-
ზნები. ზარბაზნის ყუმბარებმა სულ და-
გლიჯეს მიწა. მიწაში წყალი ჩაღდა და
გაჩნდა ტბები. იმ ტბებზე ნავით გადი-გა-
მოდიოდნენ.

სამჯერ გაივსო მთვარე და სამჯერ
მიიღია. ბრძოლა ისევე გრძელდებოდა.
ბოლოს გომბეშოებს სურსათი შემოაკ-
ლდათ და თეთრი დროშა ასწიეს: შევ-
რიგდეთო.

ჯარის გენერალმა და გომბეშოებმა სა-
ბატიო ზავი შეკრეს. გომბეშოებს იარაღი
დაუტოვეს და საქმის გამორკვევამდე ცი-
ხეში ჩასვეს.

აბა, ასეთი საოცარი ზავი შეკრეს...
ამბობდნენ: გომბეშოებმა ბევრი ოქრო
გაიღესო, თორემ ციხეში შეიარაღებული
ტუსაღები ვის გაუგონიაო?

ჩასვეს ოთხი გომბეშო ციხეში და მი-
ართვეს სასმელ-საქმელი.

შუალამე რომ გადავიდა, იწყო კარმა
ქრიკინი. გაიხედა ყარაულმა და რას ხედ-
ავს? ამტრევენ კარს. ყარაულმა მოიმარჯ-
ვა თოფი, მაგრამ გომბეშოებმა ისე შეუ-
ყვირეს, რომ ყარაულს ხელიდან გაუგარ-
და თოფი. დაღეწეს გომბეშოებმა ციხის
კარი და გამოვიდნენ გარეთ. დაიყვირა

ყარულმა. ეცა ერთი გომბეშო, უქნა მოგვერდი და ყირამალა გადაატრიალა. დიდხანს იწეა მიწაზე გაშლართული ყარაული, დიღამდე იწეა.

მეორე დღეს ოთხი გომბეშო ქალაქში გამოვიდა სასეირნოდ. ისე თავმოქმედდნენ, რომ მათი ფეხის დანახიჯი მიწას ერთი ალაბის სიღრმეზე ხეთქავდა. გომბეშოების ნაფეხურში წყალი დგებოდა და ხალხი გარს უვლიდა, ისეთი ფართო იყო, შეშინებული ხალხი ხან აქეთ აწყდებოდა, ხან იქით. ოთხი გომბეშო სამიკიტნოში შევიდა და მოითხოვა ოთხი რუმბი ღვინო და საქმელი.

მოიყვანეს დაფა-ზურნა და სულ ქერში ისროლეს ქული.

— ბატონებო! უთხრა მათ მიკიტნმა: — ხომ არ დაეაყნოთ კარზე დარაჯი: ეგებ პოლიცია მოვიდეს?

— ჩვენ თვალები კეფაზე გვაქვს, თვითონ დავინახავთ, — უპასუხეს გომბეშოებმა და დაიწყეს ქეიფი.

აი ქეიფი ის იყო... ღვინო რომ დაიცალა, ოთხი. ტიკი მოითხოვეს, ოთხი ტიკი რომ დაიცალა, კიდევ ოთხი რუმბი მოითხოვეს.

დაღამდა — სვამდნენ.
გათენდა — სვამდნენ.
კიდევ დაღამდა — კიდევ სვამდნენ.
კიდევ გათენდა — კიდევ სვამდნენ.
კარგია სხვის ხარჯზე ქეიფი!

ბოლოს, ყველაფერი რომ შექამეს, ყველაფერი რომ შესვეს, გამოაცხადეს: — სადაც გვინდა ვკამთ, სადაც გვინდა ვსვამთ, რამდენს გვინდა ვსვამთ. ჩვენია ქალაქი...

გომბეშოებმა ქალაქი ოთხად გაიყვეს. ერთი ახალსოფელში დასახლდა, მეორე — კაპარჭინის პირას, მესამე — ნაბადაში, მეოთხე — დიდ კუნძულზე, შუქურასთან.

რა შესანიშნავი ავარაკები ჰქონიათ გომბეშოებს! საჭურჭლო ცალკე, სატალახო ცალკე, წუმბე ცალკე, სააბაზანოდ ყვითელი, დაგუბებული წყალი ჰქონდათ. ხანდახან საერთო საქმეებისათვის ქალაქის ბაღში შეიკრიბებოდნენ. აქაც ჩინებული ტლაო იყო...

ასე ცხოვრობდა ოთხი გომბეშო ქალაქში. აბა, ვინ რას გაუბედავდა!

ვინ იცის, რამდენ ხანს გასტანდა მათი ბედნიერება, რომ ერთ გაზაფხულზე ახალსოფელ გომბეშოს უცნაურობა არ შეეშინია თავის ავარაკზე. მიუღიო ზამთრის ნამძინარევა თვლი რომ გაახილა, ტანის დაბანა მოისურვა. ახტა, დახტა, ჩვეულებისამებრ ყვითელ წყალში უნდოდა ჩახტომა, მაგრამ აბაზანის ნაცვლად ქვასავით მიწაზე მოაღინა ბრაგვანი. კინალამ ნეკნები ჩაემტვრა. თავი ასწია და ზურგიდან მიიხედა-მოიხედა.

— ჰე, ეს რა ამბავია? სადა ვარ? რამ ამო-
აშრო ჩემი აბაზანები? რაო? ყველამ იშრო-
მოსო? გამეცალღო აქედან! გამეცალღოთ-
მეთქი!

მაგრამ გომბეშოს სიცილი დააყარეს.
ვილაცამ კიდევ დაიძახა:

— დავიპიროთ, ქილაში ჩავსვათ, მუ-
ზეუმში შევიწახოთ...

გომბეშო დააკვირდა ამ ხალხს. არა, ესე-
ნი არ ჰგავდნენ ძველებს, რომელთაც აში-
ნებდა გომბეშო. გომბეშომ დაინახა, რომ
ცულად იყო საქმე და მოკურცხლა, გულ-
გახეთქილი გაექანა ქალაქის ბაღისაკენ.

ბაღთან უკვე შეკრებილიყვნენ სხვა
გომბეშოები. ისინიც დაღონებული იყ-
ვნენ: იმათი აგარაკებიც ამოეშროთ. ქა-
ლაქშიაც არ იყო ტბები. გადაწყვიტეს
ქალაქის დატოვება. საღამომდე ხიდის
ქვეშ იყვნენ მიმალულნი. საღამოს ყორა-
თისაკენ გაემართნენ. ქალადიდსა და ხო-
რგაში ვერ ჩავიდოდნენ: იქ ახსოვდათ მა-
თი თარეში. ყორათში დაუბინავდეთო, —
თქვეს.

ბევრი იარეს თუ ცოტა იარეს, მივი-
დნენ ყორათში.

— ჩვენ ავსცილთ გზას, — თქვეს მათ: — ეს
არაა ყორათი. აქ რა უნდა ელექტრობას,
თეატრს, ციტრუსებს, ბაღს, რადიოს...
აღბათ, სიზმარში ვართ...

ოთხი გომბეშო ქუჩაზე დადგა. ეს ასუა-
ლტირებული ქუჩა ხორგისკენ მიდიო-

და. უკვე ოთხეულ სახარლად დაიღრი-
ალა: გაპრიალებული ავტომობილი დაე-
ტაკა გომბეშოებს, ზოგს ფეხი მოსტეხა,
ზოგს ხელი და ხორგისაკენ გასწიდა. მათ
ახტა, დახტა ოთხი გომბეშო, მაგრამ
ქაობი არ იყო, ტყვე გაჩეხილი იყო და
რა ექნათ? ლიმიონ — მანდარინების აქო-
ჩრილ ბაღებში ხომ ვერ შევიდოდნენ:
გომბეშოებს არ უყვართ ციტრუსების
სუნი.

— ოთხი გომბეშო! ოთხი გომბეშო! —
დაიყვირა ვილაცამ. — შეხედეთ ყაჩაღებს,
როგორ დაგლახებულან!

ყველამ ხარხარი დაიწყო. ოთხი გო-
მბეშო გამხდარი, იარაღდაღეწილი, ხე-
იბარი, ძლივს მიეთრეოდა...

არავინ იცის, სად წავიდა ოთხი გო-
მბეშო.

ზოგი ამბობს: დაგლახდნენ და ქია-
ლუას მათხოვრობენო; ზოგი ამბობს:
მუზეუმში ჰყავთ და მნახველთ აჩვენებე-
ნო; ზოგიც ამბობს: ოთხი გომბეშოს ამბა-
ვი ზღაპარია და გასართობად მოგონი-
ლიაო.

— ვინც რა უნდა თქვას, მე კი ის ვიცი,
რომ ქაობები მართლა ამოაშრეს. ხოლო
ზღაპარი თქვენც ბევრი გაგეგონოთ და
მეც...

გუშინ იქ ვიყავი,
დღეს აქ მოველი.
სამი ვაშლი, სამი ბროწეული,
გაისათ კიდევ თქვენსა მოწვეული!

წიწკანა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეს პატარა წიწკანა
მეტად საყვარელია,
თავ-კისერი შავი აქვს,
ხოლო ფრთები ჭრელია,
მკერდ-მუცელი ყვითელი
და ნისკარტი მჭრელია,
მუდამ ჩვენთან არის. და
მინც სანატრელია.
რა დაბუა ჩიტია,
რა ცქვიტი და მალხაზი,
სწორედ მუშაითია
და ნამდვილი ჯამბაზი:
ხეზე ისე დაცოცავს,
ნახო, გაგვიკვირდება,
ხან ნისკარტით, ხან ფეხით
ტოტებს დაეკიდება;
მუდამ ხეს უტრიალებს,
რომ დაძებნოს ფულურო
და როდესაც შენიშნავს,
მაშინ უნდა უყურო:
ჩაჰკრავს ნისკარტს და ჭიას
უცებ ამოაცოცებს,
გადაყლაპავს მაშინვე,
ერთ წუთს აღარ აცოცხლებს.
წიწკანა არ დალატობს
თავის საჭმეს და საფანს:
ჭია-ლუას მუსრს ავლებს,
აღარ აძლევს. გასაქანს,
ჩვენს ბალებს და ჩვენს ბოსტნებს
იცავს მწერებისაგან.

ლოტბარი

ვაქეში, მარის ქუჩაზე, დგას ახლად-აგებული ოთხსართულიანი შენობა. ამ შენობაში მოთავსებულია მეცხრე სკოლა. სკოლაში გაცხოველებით ემზადებიან ბავშვთა შემოქმედების ოლიმპიადისათვის.

აქ ძალიან ხშირად გაისმის პატარა მომღერლების წკრიალა ხმა. ისინი მრავალნაირ სიმღერას ასრულებენ. მღერიან ტკბილად, შეწყობილად და მიმზიდველად. მომღერლები გაერთიანებული არიან გუნდში, რომელსაც ხელმძღვანელობს პატარა ლოტბარი — როზა ჯინჭველეთიშვილი. როზა 13 წლისაა, მეექვსე კლასში სწავლობს და ნამდვილი ფრიადოსანია; საუკეთესო სწავლის გარდა, გუნდის ხელმძღვანელობასაც ასწრებს. ყველას აკვირებს პატარა ლოტბარი. მშვენივრად გაწვრთნა თავისი გუნდი და შეასწავლა სხვადასხვა სიმღერა: სიმღერა ბელადზე, სიმღერა ბერიაზე, საოხუნჯო სიმღერა და მრავალი ხალხური სიმღერა.

როზა ჯინჭველეთიშვილი.

უნდა ნახოთ როცა ის დგას პატარა მომღერლების წინ და ოსტატურად იქნევს ხელებს. ზოგს ხმის აწევას ანიშნებს, ზოგს დაწევას და ზოგსაც დადუმებას.

საკვირველი უნარი აქვს ამ გოგონას, სამივე ხმა შეუძლია: პირველიც, მეორეცა და მესამეც; უფრო ხშირად კი მესამეს ამბობს, რადგან ბანის თქმა უფრო უჭირთ მის მომღერლებს.

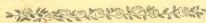
მის გუნდში 23 ბავშვია; 4 ვაჟი და დანარჩენი გოგონები.

გუნდმა პირველად გასული წლის ოქტომბერში მოიყარა თავი. ელოდნენ გამოცდილ ლოტბარს, მაგრამ იგი არ გამოცხადდა. მაშინ როზამ იკისრა ლოტ-

ბარობა და მას შემდეგ მშვენივრად ასრულებს თავის მოვალეობას.

გუნდი რამდენიმეჯერ იყო დათვალიერებაზე და ყოველთვის კარგი შთაბეჭდილება დატოვა მსმენელებზე. ახლა ისინი გაცხოველებით ემზადებიან ბავშვთა შემოქმედების რესპუბლიკური ოლიმპიადისათვის. პატარა ლოტბარი დაულალავად წვრთნის თავის მომღერლებს და სჯერა, რომ გაიმარჯვებს. სულ ცოტა ხანიღა დარჩა რესპუბლიკურ ოლიმპიადამდე. იგი ივლისში მოეწყობა თბილისში. ამ ოლიმპიადაზე გამარჯვებულნი გაემგზავრებიან მოსკოვს, სადაც ჩატარდება სრულიად — საქავშირო ოლიმპიადა. გამარჯვების სურვილი ბევრსა აქვს, მაგრამ გაიმარჯვებს ის, ვინც იმეცადინებს საუკეთესოდ, ვინც შეისწავლის საუკეთესოდ.

ვნახოთ, რას იზამს პატარა ლოტბარი თავისი გუნდით.

მეგობარი ლურჯა

ლილია მგებელიძე

თქვენ გინახავთ ტუტის ლურჯა,
რა კობტაა და რა მარდი?
ზურგზე აზის ერთი გოჯა
მოჯირითე დარდიმანდი.

ღეზებს ჰკრავს და გააქანებს,
მხედარია მეტად ფიცხი.
ლურჯა მიქრის, მიფრუტუნებს,
თოხარიკი კარგი იცის.

ტუტი, ვითა ავთანდილი,
ხელებს შლის და ცას შესცინის
და თვალეზში ჩახატვია
უნახესი შხის ციმციმი.

და იმღერის: „გასწი, ლურჯავ,
გადავქელოთ მთები, გზები,
შეხე, როგორ გადაშლილან
ეს ქალები, ეს მინდვრები!“

გასწი, გასწი, გენაცვალე,
ჩვენ ორნი ვართ გულით ერთი,
ჩვენი ტურფა სამშობლოა
საყვარელი საბჭოეთი!

როგორ ფიქრობ, ჩემო ლურჯავ,
მეც ხომ კაცის მხურავს ქული,
მაშ გაიგოს ყველამ, ყველამ,
რომ საგმიროდ მოდის ტუტი!

გამაქანე, გამაფრინე,
ავადინოთ გზებს, ქვებს მტვერი,
შველს დავჭრი და ირემს მოვკლავ...
თუ კი შემგზავა სადმე მტერი, —

ოჰს ავუტებს ისეთს, ისეთს,
არ ენახოს ჯერაც თვალით.
დე, გაიგონ, რომ ტუტისაც
საგანგებოდ უჭრის ხმალი!“

საბავშვო ჟურნალი

სიომხილისთავალი

ვეტრფით ყოფნას საამურს,
გვაქვს წარმტაცი ხალისი
და ვამღერებ ფანდურზე
ჰანებს მშრომელ ხალხისთვის...

ვინ არ ხარობს დღეს ჩვენში,
ვინ არ ტკება მშვენიებით,
ძლიერდება სამშობლო
კომუნისმის შენებით!

ჩვენი ქვეყნის სიხარულს
უმღეროიან სხვებიცა,
ზურმუხტოვან მინდვრებთან
აყვავილდნენ მთებიცა...

ასე მოდის და მიდის
მხიარული დღენია,
კრიალა ცა თავს დაგვეურებს,
ვით სტალინის გენია...

პანტელეიმოს ჩხიკვაძე

ამა წლის 15 აპრილს გარდაიცვალა მწერალი პანტელეიმოს მელიტონის-ძე ჩხიკვაძე. მისი მოღვაწეობა არ იყო ხანგრძლივი. თხუთმეტი წელი იმუშავა მწერლობაში, მაგრამ მაინც ბევრის გაკეთება შესძლო. მისი ნაწერები დიდი სიყვარულით სარგებლობს მკითხველებში. ამიტომ პ. ჩხიკვაძემ მალე მიიპყრო ფართო საზოგადოებრიობის ყურადღება. ის დაიბადა 1903 წელს გურული ღარიბი გლეხის ოჯახში. მან პატარაობაშივე შეიგნო ის უთანასწორობა, რომელიც საზოგადოებაში არსებობდა, ეზიზღებოდა მდიდრები და ყველა მხაგვრელი. მწერლის საპატიო სახელისაკენ ობლობიდან და გაჭირვებიდან გაიკვლია გზა.

პანტელეიმოს ჩხიკვაძემ ცოტახნის განმავლობაში მოასწრო დიდი ნაწარმოებების შექმნა. ყველასათვის ცნობილია მისი რომანები „სართულები“ და „ნაბიჯები“. პ. ჩხიკვაძის პირველმა რომანმა „სართულებმა“ მკითხველების ისეთი სიყვარული დაიმსახურა, რომ მოკლე ხნის განმავლობაში რამდენიმეჯერ გამოიცა ეს წიგნი. უკანასკნელად იბეჭდებოდა პ. ჩხიკვაძის დიდი ისტორიული რომანი „მურზაყან და დემეკელიანი“. მან გამოაქვეყნა აგრეთვე რამდენიმე თავი ახალი რომანიდან „ახალი ხმელეთი“.

პანტელეიმოს ჩხიკვაძე თავის ხანმოკლე ცხოვრების მანძილზე არც ნორჩ თაობას ივიწყებდა, მათთვის დაწერა რამდენიმე მოთხრობა და თანამშრომლობდა ჩვენი ჟურნალის ფურცლებზე. მისი საბავშვო მოთხრობები ცალკე წიგნებადც გამოვიდა. დიდი სიყვარულით სარგებლობს პატარა მკითხველებში პ. ჩხიკვაძის საბავშვო წიგნები: „მინდვრის კვირეული“, „ჩახუნ-

დარა“ და „პატარა აგრონომი“. „მინდვრის კვირეული“ კარგახანს სახელმძღვანელოებშიც იყო შეტანილი. მისი ბევრი ნაწარმოები ნათარგმია რუსულ, სომხურ და უკრაინულ ენებზე.

ჩვენი ძველი მწერლები ბევრს ზრუნავდნენ საბავშვო ლიტერატურისათვის. ამ კარგი თვისებით აღჭურვილი იყო პ. ჩხიკვაძეც. ის არა მარტო მოთხრობებს წერდა ბავშვებისათვის, არამედ უფრო მეტი თაყ იყო დაინტერესებული. მას უნდოდა შექმნილიყო ჩვენი ბედნიერი ხორჩი თაობისათვის შესაფერისი ნაწარმოებები, ამიტომ დიდი გულისხმიერებით ათვალთვრებდა საბავშვო ჟურნალებს.

მართალია, პ. ჩხიკვაძეს სიკვდილმა უდროოდ მოუსპოა სიცოცხლე, მაგრამ მისი მშვენიერი ნაწერები არასოდეს არ დაკარგვენ მნიშვნელობას ქართული მწერლობის ისტორიაში. პანტელეიმოს ჩხიკვაძეს თავისი მშვენიერი ნაწარმოებებით მუდამ ექნება თავისი საკუთარი ადგილი ჩვენს დიდ მწერლობაში.

გრემის ქალაქი

კახეთში, კავკასიონის მთის ძირას, აღმართულია პატარა გორაკი დიდი ციხე-სიმაგრითა და მალალი ეკლესიით. აქვე მალალი სამრეკლოა. იგი დაღმგულთა კახეთის მეფის ლეონის საცხოვრებელ ოთახზე. ეს მეფე მეთექვსმეტე საუკუნეში ცხოვრობდა.

ციხიდან აღმოსავლეთის მხარეს ჩამოდის საიღუმლო გვირაბი მდინარე ინწობაში. როცა მტერი ალყას შემოარტყამდა ამ ციხეს, მეციხოვნეებს წყალი ამ გვირაბით აჰქონდათ.

მე-16 — 17 — 18 საუკუნეებში ლეკები ქართლ-კახეთის დაუძინებელი მტრები იყვნენ. ხშირი იყო მათი ურდოების დაცემა და სოფლის აწიოკება. მიჰქონდათ ნაძარცვი საქონელი, მიჰყავდათ ტყვეები. მარტო კახეთიდან ყოველწლიურად 300 კომლამდე ქართველი მიჰყავდათ და უცხო ბაზარზე ჰყიდდნენ.

ამიტომაც ლეკებისაგან თავდასაცავად თვითეულ ქართულ სოფელში ციხე-სიმაგრეები იყო აშენებული. ერთი ასეთი დიდი ციხე გრემის მთავარანგელოზის ეკლესიასაც არტყია. ამ ეკლესიის ძირში კახეთის სატახტო ქალაქი იყო გაშენებული. მას გრემი ერქვა. ხალხში დარჩენილი ლეგენდით, ეს დიდი ქალაქი ყოფილა. მეთორმეტე საუკუნეში აქ უმაღლესი სასულიერო სასწავლებელი — აკადემიაც იყო ყოფილა. ახლა მხოლოდ მისი საძირკველია და დარჩენილი.

ქალაქი გრემი განსაკუთრებით აყვავებული იყო მე-16 საუკ. და მე-17 საუკუნის დასაწყისში. 1616 წელს სპარსეთის მეფე შაჰაბაზ პირველი შემოესია კახეთს და გაანადგურა. გადაწვა სოფლები, დაანგრია ქალაქი გრემიც, გადააკაფვინა ვენახები და თუთის ხეები, რომ დარ-

ჩენილ მოსახლეობას საზრდო აღარ ჰქონდა. შეშინებული კახელები მთებსა და ტყეებში გაიხიზნენ, იქ კი ლეკები დახვდათ. ამას გარდა, შაჰაბაზმა აქედან აყარა რამდენიმე ათეული ათასი მცხოვრები და ირანს გადაასახლა. იქ დაბინავებულია კახელებმა თავის ახალ ალაგს ის სახელები დაარქვეს, რაც აქ ერქვა მათ საცხოვრებელ სოფლებს. ირანში ახლაც შეგვხვდებათ სოფლები მარტყოფი, თელავი და სხვა.

ამის შემდეგ გადარჩენილმა მოსახლეობამ ტყეებს თავი მიახება და ვატიანობული სოფლების აღდგენა დაიწყო. მაგრამ საუკუნეებით აშენებულ ქალაქ გრემს კი ახე აღვილად ვერ აღადგენდნენ.

მიუხედავად ამისა, კახეთის მეფეები ისევ აქ ცხოვრობდნენ.

გრემი არ მოეწონა მხოლოდ არჩილ მეფეს, 1672 წელს თელავში აიგო ციხე-გალავანი და იქ გადასახლდა, გრემი კი უმოსახლოდ დარჩა. ამჟამად მის გვერდით ამავე სახელწოდების სოფელია. ქალაქ გრემის შესახებ ისტორიაში ძალიან მცირე ცნობები მოიპოვება. არ ვიცით, როგორი იყო იგი, რა ფართობი ეჭირა, რამდენი მოსახლეობა იყო და როგორი ბინები ჰქონდათ. ჯერჯერობით კვლევა-ძიებით შემდეგი გამოიკვავა: მდინარე ინწობა ზაფხულში იმდენად პატარავდება, რომ ქალაქის საპირობისათვის სრულიადაც არ იქნებოდა საკმარისი. საპირო იყო შორიდან წყლის გამოყვანა. გულდასმითმა ძიებამ გრემის არხის კვალი გვაპოვინა. ვაგვევით მას და მეორე მდინარეს — ლოპოტას მივადექით. ეს 16 კილომეტრით დაშორებული ყოფილა გრემიდან. ახლა იგი სოფ. ნაფარეულს ჩამოუდის, ძველად კი წყალსადენით გრე-

გრემის სავაჭრო ღუქნები (ქულბაქები).

მში მიდიოდა თურმე და ამ წყლით სარგებლობდნენ როგორც ადამიანები, ისე აქლემების ქარაფნები, რომელთაც სპარსეთიდან თუ ინდოეთიდან საქონელი მოჰქონდათ. გრემიდან კი უმთავრესად ღვინო გაჰქონდათ. ლოპოტას წყალი გრემის განაპირა სახნავე-სათესსაც რწყავდა, რითაც მოსავლიანობას ერთიორად აღიღებდა.

ნაქალაქარში სავაჭრო ქარვასლები (ღუქნები) მოიპოვება. გათხრებმა გვაჩვენა, რომ ზოგ ალაგას ქარვასლის სამსართულიანი შენობაც ყოფილა. ვიპოვეთ მიწის ქვეშ ორი თვალი ღუქანი. აქვე წყალსადენის თიხის მიღები აღმოჩნდა, ისეთივე ღიდი და მსხვილი, როგორც სხალტბაშიომღვიმის მიღები, რუსთაველის

ეპოქის საიუბილეო გამოფენაზე რომ აწყვია.

შორიდან მავალ მგზავრებს — სოვდარებს — გზაში ბევრი მტკვერი ედებოდათ, საჭირო იყო გაბანება. ამისათვის აქვე, ღუქნებთან, დიდი ქვიტკირის აუზი იყო, სადაც ცივი წყლით გაგრილება შეიძლებოდა.

ამის ქვევით კი მიწის ქვეშ აღმოჩნდა აგურით ნაგები ათგანყოფილებიანი დიდი სახალხო აბანო.

კიდევ ბევრი რამ იმალება გრემის ნაქალაქარში, გრემის შესწავლით ჩვენთვის ნათელი გახდება, როგორი იყო მე-15—17 საუკუნეების ქართული ქალაქის ცხოვრება.

სარბი კატა

ა. ლანდაუ

(ზღაპარი).

თარგმანი ელ. ა. ისა

მდიის კატა მდგლოზე, მდინარის მახლობლად, და ხედავს, ბუჩქის ქვეშ კურდღელი ზის და თევზაობს. კატას ძალიან მოუნდა თევზის ქაშა.

— რას აკეთებ აქ, კურდღელო?

— როგორ თუ რას? თევზს ვიჭერ. ხედავ, ანკესი იძირება, და წამოდგა კურდღელი.

ამოსწია ანკესი და წყლიდან თევზი ამოახტუნა. შექანდა თევზი ჰაერში და უცბად კურდღლის, თათებში მოექცა.

— კურდღელო, რად გინდა თევზი? შენ ხომ თევზს არ ქამ?

— გასართობად, — უპასუხებს კურდღელი.

მოეფერა კურდღელი თევზს, მოხსნა ის ანკესიდან და ჩაუშვა მდინარეში. თევზმა წყალში შეითამაშა, მობრუნდა და თქვა:

— გმადლობთ, კურდღელო, რომ გამათავისუფლეთ, — გაატყლაშუნა ბოლო და გაქრა. კატას კი პირიდან ნერწყვმა დაუწყო დენა.

— კურდღელო, კურდღელო, — ეუბნება კატა, — მათხოვე ანკესი.

— რისთვის?

— თევზს დავიჭერ. შენ კი მანამდე გაზეთი იკითხე. კურდღელმა გადასცა თავისი ანკესი, გაიკეთა სათვალეები, დაჯდა ჯირკმელ და გაზეთის კითხვას შეუდგა.

კატამ აიღო ანკესი და ხედავს, რომ ზედ თევზის მისაზიდად არაფერი არ აქვს წამოგებული. ახტა, დაიჭირა ბუჩი და წამოაგო ანკესზე.

ანკესი მდინარეში ჩაუშვა, ტარი კი ხელოში დაიჭირა. დგას და ელოდება...

უცბად ხედავს, თოკის ირგვლივ წყალზე წრეები გაკეთდა.

— მოეკიდა, — თქვა კურდღელმა, გაზეთი დაბლა დასწია და წყალს დააცქერდა.

აღელდა კატა, აკანკალდა...

— ამოსწიე, — ეუბნება კურდღელი.

ამოსწია კატამ ანკესი და ხედავს — წამოგებულია პაწაწინა, სულ პაწაწინა თევზი. როგორც კი ამოხტა თევზი წყლიდან, მას მოჰყვა მეორე, უფრო დიდი.

— წაკა! — სტაცა დიდმა თევზმა პირი პატარას და დაიძალა.

— რა არის ეს? — ამბობს კატა.

— ამოსწიე! — ეუბნება კურდღელი.

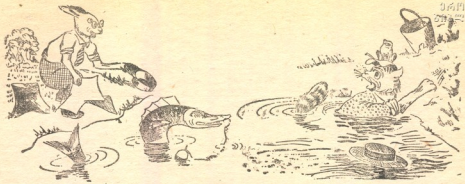
— შენ ბედი გეწია, ერთიმეორეზე ორი თევზი დაიჭირე, საუბმედ გეყოფა.

ამოსწია კატამ ანკესი და გააჩერა მდინარის ზედაპირზე, ხედავს — თევზი ფართხალეებს.

— რალას უცდი, — ეუბნება კურდღელი, — რატომ არ ამოათრევ?

— ჯერ მოუეცი, სანამ მესამე თევზი წამოგებოდეს, — უპასუხა კატამ და თან სიხარბით მთლად აცახცახდა.

ანკესი ისე დახარა, რომ თევზის თავილა მოჩანდა. ძალიან დაინტერესდა ამ ამბით კურდღელი და გაზეთის კითხვას თავი მიანება. უცბად გაისმა:

— წაკა! — და თევზის თავი გაქრა. თოკმა დაბლა დაიწია, ანკესის ტარიც გადაილუნა.

— ამოსწიე, — უყვირის კურდღელი, — დიდი თევზია.

მოიკრიბა კატამ ძაღლონე და ამოსწია ანკესი. ანკესზე დიდი, ძალიან დიდი თევზი იყო ჩამოკიდებული და ბოლოს ატყლაშუნებდა.

— სტაცე ხელი, — უყვირის კურდღელი. — ეს შენ ერთ სადილზე კი არა, ორზეც გეყოფა. რა ბედი გქონია!

კატას თვალები დაებრიცა სიხარბისაგან.

— არა, — ეუბნება კატა, — მე ერთი კვირის საკვები მინდა, იქნება ქარიყლაპიაც ამოვართო.

დაიხარა კატა მდინარისაკენ და დაუწყა თევზს თამაში: ხან მის ბოლოს ჩაუშვებს წყალში, ხან ნახევარ ტანს. უცბად — წაკა! — ამოხტა წყლიდან ქარიყლაპია, დიდი, უხარმახარი, და ჩაყლაპა თევზი

წამოგეო ქარიყლაპიაც ანკესზე, დაიჭიმა თოკი.

— ტყლაშ! — და ჩავარდა ხარბი კატა მდინარეში. ანკესი გაქრა, კატა კი ფართხალებს წყალში.

კურდღელმა ატეხა ყვირილი: — უშველეთ, უშველეთ!

როგორც იყო, ვაივაგლახით გამოცურა კატამ ნაპირზე. ის მთლად დასვრილიყო, საშინელი შესახედავი იყო. წყალი წურწურით ჩამოსდის, თავზე ფოთოლი ადევს, ფოთოლზე კი ბაყაყი დასკუბულა.

დგას კატა და თავის თავზე ჯავრობს.

— უნდა აფუკძალო ასეთ დიდ თევზებს წყალში ცხოვრება. მომეცით, კურდღელო, თქვენი ზეწარი, გავიმშრალე ტანს, — და ზურგი შეაქცია კურდღელს. კურდღელმა გაახვია კატა გაზეთში, შეამშრალა და უთხრა: — ეს, კატავ, შენთვის ჭკუის სასწავლებელი იქნება, ნუ ხარბობ!

ხ ა ნ ძ ა რ ი ზ ყ ე შ ი

მზიარულად დაბტის დათო,
ატიმციმებს კოხტა თვალებს,
უხარია: დაითხოვეს,
ბებიასთან წავა მალე.

სალამოა. ბავშვებს სძინავთ,
შე არ გვაფენს ოკროს მძივებს,
დალლილი და დაქანტული
დათოც ტკბილად ჩაიძინებს.

ბებიასთან წასვლის ნლომა
დილით გულში ჩაესახა
და იმ ლამეს ჩვენმა დათომ
ეს ამბავი სიზმრად ნახა:

ტყეში მდღგრად მიაბიჯებს
პიონერი ჩენი დათო,

ფრიალებით ბებიასთან
სოფლად მიდის მარტოდმარტო.
მზე ჩავილა. წითელ ფერით
გაანათა ტყე და ხნული,
მას ეს ხანძრად მოეჩვენა,
აუტოკდა წამით გული.

ტყის მცველისკენ გარბის, ყვირის:
„ძია, ცეცხლი! ვერა ხედავ?!“
მაგრამ თვალი გაახილა,
დაინახა უცებ დედა.

მიხვდა დათო: სიზმრად ნახა,
და ეწყინა იმას დიდად:
— ნეტავ მართლა მომხდარიყო,
ტყე დამეხსნა მე ხანძრიდან!

თბილისის მე — 14 ხკ. V კლასის ფრიალოსანი მოსწავლე რაზო თაბუაშვილი.

ა

ბ

ლაკალა.

ამ სურათზე დარჩენილი თეთრი ად-
ვილები ბალის ხეივნებს აღნიშნავს. შედით
ბალში ა კარებით და გამოდით ბ კარებით
ისე, რომ გაიაროთ ყველა ხეივანი და
არსად არ გადაჭრათ თქვენს მიერ გა-
ვლილი გზა.

ხელმოწერათა საყურადღებოდ

ქურნალი „ოქტომბრელი“ ზაფხულის თვეებისათვის ვისაც გაქვთ
გამოწერილი და ზაფხულისათვის მისამართს იცვლით, მაშინ მიეცით
თქვენი ახალი მისამართი იმ საფოსტო განყოფილებას, საიდანაც გქონ-
დათ გამოწერილი და ქურნალს თავის დროზე მიიღებთ.

ჩედაქცია